

УДК 321.02:929:054.72(477)«19»

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ АСПЕКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ А. ЯКОВЛІВА

Петрик А.М.

Херсонський державний університет

У статті розглядається публіцистичний аспект інтелектуального доробку А. Яковліва. Визначено основні праці що висвітлюють даний сегмент спадщини вченого. Виділено основні етапи творчої трансформації А. Яковліва – публіциста. Відображено співпрацю А. Яковліва з українськими та закордонними виданнями.
Ключові слова: Андрій Яковлів, публіцист, спадщина, еміграція.

Постановка проблеми. Андрій Іванович Яковлів – історик права, економіст, письменник, публіцист, визначний громадський і державний діяч. Утім, сьогодні його не можна назвати широковідомою постаттю українського інтелектуального простору першої половини ХХ ст. На жаль життя та науковий спадок цього інтелектуала не стали предметом пильної уваги дослідників, а між іншим, його праці й досі не втратили своєї актуальності та наукової ваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження, що висвітлюють публіцистичну діяльність А. Яковліва можна умовно розділити на дві групи:

1) Опубліковані до 1991 р. Це в першу чергу роботи сучасників інтелектуала, його колег по політичній та науковій сферах, дослідників українського екзилу.

У 1942 р. в Українському Вільному Університеті (УВУ) було укладено посвяту до 70-ти річчя А. Яковліва, що включала відомості про журна-

лістську діяльність вченого і бібліографію його робіт [1, арк. 1-6].

Такого ж характеру була біографічна стаття Л. Окіншевича, що вийшла у 1948 р. до 76-ти річчя Андрія Івановича [2].

Стаття-некролог М. Ветухіва, надрукована у червні 1955 р. [3], як і опублікована в 1967р. замітка того ж автора «Яковлів Андрій» (включена в «Українську Малу енциклопедію» [4]) визначала основні віхи публіцистичної роботи А. Яковліва. Враховуючи біографічний і довідковий характер робіт, не можна було говорити про ґрунтовний аналіз саме цієї віхи інтелектуальної біографії Андрія Івановича.

2) Роботи видані після здобуття Україною незалежності (з початку 1990-х рр.) являються більш численною групою, орієнтованою на спеціалізоване дослідження, як всього масиву інтелектуального спадку А. Яковліва так і окремих напрямків його творчості.

Втім для більшості публікацій залишився притаманним біографічним, оповідальним стилем

викладення інтелектуального шляху вченого, що багато в чому пояснюється маловідомістю А. Яковліва на Батьківщині, «табуїзованістю» його наукового спадку, як «українського буржуазного націоналіста». Публіцистична діяльність дослідника отримала висвітлення в окремих працях сучасних українських вчених С. Кривенка [5], В. Ульяновського [6], І. Усенка [7], І. Верби [8].

У 1997 р. на сторінках «Української журналістики в іменах» розміщено статтю І. Головацького, який подав найбільш детальну на той момент біографію А. Яковліва [9].

Починаючи з 2000-х рр. помітно посилюється увага до особистості А. Яковліва та, зокрема, до публіцистичної спадщини науковця. У 2000 р. Б. Ясінський укладає «Літературно-науковий вісник. Показчик змісту. Т. 1-109 (1898-1932)» [10]. Автор подав інформацію про найменш відомі роботи А. Яковліва з «раннього періоду» його творчості (I пол. 1900-х рр.).

У 2000-2014 рр. світ побачили праці В. Горака [11], І. Матяш [12], С. Стецюка [13], М. Трошинської [14], Н. Макошій [15], Т. Маньгори [16; 17; 18] та інших авторів, що опосередковано торкалися журналістської та публіцистичної роботи А. Яковліва у контексті його громадсько-політичної діяльності.

У 2012 р. вийшла стаття «Основні віхи журналістської діяльності Андрія Яковліва» [19], в якій були розкриті деякі аспекти журналістського сегменту творчості А. Яковліва у передреволюційну добу та епоху Визвольних змагань.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Діяльність А. Яковліва, як публіциста, залишається малодослідженим елементом «мозаїки» інтелектуального образу і потребує ґрунтовного вивчення.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є висвітлення публіцистичної творчості вченого, визначення її місця у загальному масиві доробку А. Яковліва, значення для формування суспільно-політичного та громадського реноме Андрія Івановича в середовищі українських інтелектуальних еліт I половини ХХ ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. Свої перші кроки на цій ниві А. Яковлів зробив будучи студентом Дерптського університету. У 28 років він починає співпрацю з виданням «Літературно-Науковий вісник». Розвідки автора були присвячені театру і проблемі функціонування земських установ. У 1900 р. світ побачила стаття «Звістки про український театр» [20]; у 1901-1902 рр. одразу шість розвідок: «До характеристики М.С. Щепкіна» [21], «Земство і церковно-парохіальні школи» [22], «Нові матеріали до біографії Т. Шевченка» [23], «Рада лікарів з Київщини» [24], «Указ проти голоду» [25], «Жертви війни» [26]. Після наступило кількарічне «затишшя», лише у 1907-1909 рр. А. Яковлів повертається до співпраці з виданням. Статті: «Як витрачаються в Росії народні гроші» [27], «Державні фінанси Росії 1907 року» [28], «Аграрні рухи на Україні 1905-1906 рр.» [29], «Аграрні перспективи» [30] свідчили про зростання професійного рівня дослідника та його остаточне переорієнтування на правове-економічну тематику. Під час роботи у «Віснику», А. Яковлів починає використовувати ще один свій псевдонім

«А. Я-в» [10, с. 507] (Окрім раннього «А.Я» нам відомий і більш пізній «Чигирин» [31]).

По закінченні Дерптського Університету, а згодом і Київського Університету Святого Володимира А. Яковлів почав адвокатську діяльність. Втім не припиняв співпрацю з періодичними виданнями.

Навколо видних діячів громадського життя Києва, таких як О. Єфремов, Д. Дорошенко та І. Огієнко починають гуртуватися свідомо молодь, котра ініціює утворення перших україномовних періодичних видань.

У 1905 р. А. Яковлів досить близько сходиться з Д. Дорошенком, який пропонує професійному юристу та історику друкувати статті у щоденному виданні «Громадська Думка». У той же час, А. Яковлів налагоджує товариські стосунки з В. Доманицьким, відомим літературознавцем, засновником видавництва «Вік» та фундатором багатьох україномовних видань, зокрема, «Ради», «Літературно-наукового вісника» та інших. Як згадував Є. Чикаленко, В. Доманицький був високої думки про публіцистичні дарування А. Яковліва [32, с. 479]. Власне вплив В. Доманицького зіграв не останню роль у виборі А. Яковліва на користь «Громадської Думки».

У міжреволюційний період та у добу Визвольних змагань Андрій Іванович співпрацював з рядом київських видань, зокрема, з «Радою» (трансформованою з «Громадської Думки») і «Книгарем» де в основному виступав у якості економічного критика та рецензента.

Деякі розвідки А. Яковліва присвячених історії та сучасному статусу передмість Києва виходили на сторінках «Известий Киевской городской думы» у 1914-1917 рр. [33;34;35;36;37].

Після перемоги Директорії у війні з режимом П. Скоропадського А. Яковлів, як послідовний республіканець та прибічник нового уряду, отримав призначення до Бельгії та Нідерландів, де він мав очолити дипломатичну місію УНР. Узимку 1919р. А. Яковлів залишає Київ назавжди і припиняє роботу у місцевих виданнях. Переїзд за кордон не припинив його публіцистичної роботи. У 1920-1923 рр. на шпальтах україномовної періодики Відня і Варшави виходять його статті, в основному, присвячені питанням економічної співпраці Української Республіки з промисловими колами Бельгії та Нідерландів, стану українських земель, що опинилися під більшовицькою окупацією. Так у 1920-1921 р. на сторінках журналу «Воля» друкуються роботи «Листи з України» (у Т. 4 за 1920 р.) [38, с. 486-489] та «Голандці в Україні» (у Т. 2 за 1921 р.) [39, с. 55-57]. Аналогічні проблеми розглядалися і у розвідці «Бельгія і Україна» надруковану у «Трибуні України» в 1923 р. [40, с. 27-31].

Справжній розквіт публіцистичного сегменту інтелектуальної творчості А. Яковлів пережив на «еміграційному» етапі (після 1923 р.), активно співпрацював з цілим рядом видань.

Плодом багаторічної співпраці з паризьким виданням «Тризуб» стали розвідки: «Українське село після революції» [41], «Український науковий з'їзд» [42], «З діяльності Української Академії Наук» [43], «Чигиринський замок» [44], «До питання про легальність уряду УНР» [45] – видані у 1926-1928 рр. В 1930 р. А. Яковлів відгук-

нунся на розправу над цвітом української науки на сфабрикованому процесі «СВУ» емоційною роботою «Харківський процес. Спілки Визволення України» [46]. У 1931 р. «Тризуб» публікує роботу «Охорона прав національних меншостей в Лізі Націй» направлену на юридичне обґрунтування прав українців на національні структури в Чехословаччині [47]. Таким чином А. Яковлів виступав на підтримку концепту М. Лозинського, викладеного ще у 1923 р. [48].

Двадцять річниця скликання Всеукраїнського Національного Конгресу відобразилася в однойменній розвідці, що побачила світ у 1937 р. [49]. Біографічний некролог С. Смалль-Стоцького [50] та стаття доповідь «З діяльності Української Могилансько-Мазепинської академії» [51], що вийшли у 1938-1939 рр. завершили етап співробітництва з «Тризубом».

У 1926 р., з ініціативи Д. Берзика, А. Яковлів приймав участь у роботі колективу журналу «Молодяк», на сторінках цього видання вийшла, щоправда, лише одна замітка вченого «Страйк» [52], після чого спільна робота перервалася.

Короткий час А. Яковлів співпрацював з «Українським тижнем», що виходив у Празі. У 1938 р. на сторінках видання вийшла маленька стаття «Україна в географії Бусенгольта, р. 1677-1682» [53], що була досить оригінальною, не типовою для А. Яковліва роботою, направленою на аналіз картографічного доробку німецьких дослідників XVII ст.

По закінченню II Світової війни А. Яковлів виїхав з Чехословаччини, жив у Німеччині, Бельгії, в 1952 р. Андрій Іванович емігрує до США. Втім, незважаючи на життєві перипетії, не припиняється його інтелектуальна творчість.

На початку 1950-х рр. А. Яковлів відкриває для себе паризький напрям. Він входить до колективу журналу «Україна», що об'єднав ціле сузір'я літературних та наукових корифеїв еміграції. Н. Полонська-Василенко, І. Борщак, Л. Винар, Б. Крупницький та інші легенди дослідницького цеху стали співпрацівниками А. Яковліва. У 1950 р. виходить стаття «Римське право в судах України в XVII ст.». А. Яковлів продовжив дослідження юридичної системи І Гетьманату, в цій розвідці його цікавила наявність традиції використання класичного римського права у судочинстві Війська Запорозького [54, с. 158-162]. У роботі «Добування селітри в Україні в XVII-XVIII ст.», що була розміщена у Ч. 5 «України» за 1951 р. А. Яковлів зайнявся досить нети-

повою для себе проблемою, а саме історією видобутку селітри на українських землях у добу Речі Посполитої та Війська Запорозького, цікаво, що вченому вдалося навіть знайти давню інструкцію по виготовленню селітри з гумусу [55, с. 322-323]. Стаття «Універсал гетьмана Пилипа Орлика 1713 року» завершила цикл «паризьких» робіт А. Яковліва. Вчений подав репродукцію універсала гетьмана П. Орлика, зверненого до кримського хана, виклав текст універсалу, окрім того, йому вдалося віднайти та опублікувати опис печатки Війська Запорозького, виявлену в архіві В. Прокоповича [56, с. 532-534].

Особливо великий доробок вийшов на сторінках газети «Свобода». У 1953 р. в № 21 [57], № 22 [58], № 25 [59], № 26 [60], № 27 [61], № 28 [62], № 29 [63], № 32 [64], № 33 [65] були надруковані уривки мемуарів А. Яковліва з періоду роботи в Центральній Раді. Спогади з дипломатичного етапу відобразилися у ряді заміток «На дипломатичній службі Україні», що вийшли у № 82 [66] № 83 [67], № 84 [68], № 85 [69], № 86 [70], № 87 [71], які були надруковані у 1954 р. Тоді ж А. Яковлів представив одне з останніх своїх досліджень «На 300-ліття договору Хмельницького з Москвою (27 березня – 6 квітня 1654-1954 рр.) надруковану у № 12 [72], 74 [73; 74]. У 1953-1954 рр. розміщено ще три замітки А. Яковліва: «Високоповажаний Пане Редакторе!» [75]; «Співець молодій Україні (Додаток до статті В. Дорошенка)» [76]; «Як Українська ССР стала членом ООН», остання публікація, що вийшла у № 82, за 1954 р. присвячена питанню «радянських інсинуацій» та маневрів сталінської дипломатії задіяних при включенні свого сателіта – УРСР до складу ООН [77]. Як одного з найповажніших дописувачів газети, вченого запросили до участі в укладанні щорічного календаря «Свободи», всього у п'яти сторінках статті «Чигирин колись і тепер» літній А. Яковлів оповів минувшину рідного міста, крізь рядки викладу фактичного матеріалу можна і тепер відчутти біль патріота, у якого від Батьківщини залишилися тільки спогади [78].

Висновки з даного дослідження. Публіцистичний доробок А. Яковліва займає важливе місце у багатому інтелектуальному спадку дослідника. Розпочавши співпрацю з періодичними виданнями, ще у студентські роки, Андрій Іванович став одним з найбільш принципових і яскравих українських публіцистів першої третини XX ст. У той же період сформувався універсалізм А. Яковліва, політематичність його досліджень, що стане в подальшому «візитною картою» вченого.

Список літератури:

1. Центральний державний архів вищих органів України (ЦДАВОУ). – Ф. 4438. – Оп. 1. – Спр. 5.
2. Окіншевич Л. Генеральна рада на Україні – Гетьманщині XVII-XVIII ст. / Окіншевич Л. – К.: 1926. – 177 с.
3. Ветухів М. Андрій Іванович Яковлів / М. Ветухів // «Свобода». – 1955. – № 108 – 8 червня. – С. 2.
4. Ветухів М. Яковлів Андрій / М. Ветухів // Є. Онацький Українська мала енциклопедія. – Буенос-Айрес, 1967. – Кн. 16. – С. 21-23.
5. Кривенко С. Андрій Яковлів (до 120-річчя з дня народження) / С. Кривенко // Родовід. – Черкаси, 1992. – № 3. – С. 48-49.
6. Ульяновський В. Історик права і громадський діяч: (А. І. Яковлів) / Ульяновський В. // Київська старовина. – 1994. – № 5. – С. 8-11.
7. Усенко І. Історико-красознавча трилогія А. Яковліва в «Україні» 1907 р. / П. Усенко // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. Збірник статей. – К.: 1999. – Вип. 6. – С. 340-346.
8. Верба І. Дипломат, учений, політик / І. Верба // Історичний календар. – 2000. – К.: 1999. – С. 147.

9. Головацький І. Яковлів Андрій / І. Головацький // Українська журналістика в іменах. – Львів: 1997. – Вип. 4. – С. 293–294.
10. Ясінський Б. Літературно-науковий вісник. Показчик змісту. Т. 1-109 (1898-1932) / Б. Ясінський. – К.: Смолоскип, 2000. – 544 с.
11. Горак В. Андрій Яковлів // Історіографічні дослідження в Україні / Горак В. – К.: 2002. – С. 283–302.
12. Матяш І. «Той час не був часом чудес... («Спомини» Андрія Яковлева» з років всесвітньої війни 1935–1945)» / Матяш І. // Археографічний щорічник. – Т. 7. – К.: 2007. – С. 75–110.
13. Стецюк Н. Андрій Яковлів (1872-1955) / Н. Стецюк // Вибори та демократія. – 2007. – № 1. – С. 59–63.
14. Трощинська О. Андрій Яковлів / О. Трощинська // Вісті. – Чигирин. --2007. – 11 грудня. – С. 3.
15. Макосій Н. М. Формування світогляду Андрія Яковліва / Н. М. Макосій // Четверті юридичні читання: Матеріали Міжнародної наукової конференції, 3–4 квітня 2008 р. / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київський ун-т права. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – С. 67–69.
16. Маньгора Т. В. Деятельность А. Яковлева в эмигрантский период / Маньгора Т. В. // Vysledky vyskumu: zbornik prispievkov z medzinarodnej konferencie doktorandov. – Presov, 2010. – Р. 138–141.
17. Маньгора Т. В. Становлення А. І. Яковліва як юриста та історика права // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 1. – С. 62–72.
18. Маньгора Т. В. Діяльність А. Яковліва як вченого-правознавця в еміграції // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 18 Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 18. Економіка і право: зб. наукових праць. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Випуск 25. – С. 142–147.
19. Петрик А. М. Основні віхи журналістської діяльності Андрія Яковліва / А. М. Петрик // Гуржіївські історичні читання. – Черкаси: 2011. – Вип. 5. – С. 124–126.
20. Яковлів А. Звістки про український театр / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – т. 11, ч. 75 (Хроніка: Театр і штука) – Львів: 1900. – С. 143.
21. Яковлів А. До Характеристики М. С. Щепкіна (Наукові листки) / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – Т. 13, ч. 2 – Львів: 1901. – С. 124–125.
22. Яковлів А. Земство і церковно-парахіальні школи / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – т. 13, ч. 2 (Хроніка: З Громадського життя) – Львів: 1901. – С. 150.
23. Яковлів А. Нові матеріали до біографії Т. Г. Шевченка / Яковлів А. – Львів: 1901. – Т. 14 кн. 5. – С. 61–65.
24. Яковлів А. Рада лікарів з Київщини / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – Т. 13, Ч. 2. (Хроніка: з громадського життя) – Львів: 1901. – С. 150.
25. Яковлів А. «Указ проти голоду» / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – Т. 15, ч. 2 (Хроніка: з громадського життя) – Львів: 1901. – С. 17.
26. Яковлів А. Жертви війни / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – Т. 13, ч. 2 (Хроніка: З Громадського життя) – Львів: 1902. – С. 75.
27. Яковлів А. Як витрачаються в Росії народні гроші? / Яковлів А. // Літературно-науковий вісник. – Т. 38. – Львів: 1907. – С. 290–297, 478–487.
28. Яковлів А. Державні фінанси Росії 1907 року / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – Т. 41. – Львів: 1908. – С. 143–151.
29. Яковлів А. Аграрні перспективи / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – Т. 42. – Львів: 1908. – С. 252–269.
30. Яковлів А. Аграрні рухи на Україні 1905-1906 рр. / А. Яковлів // Літературно-науковий вісник. – Т. 46. – Львів: 1909. – С. 127–134.
31. Чигирин А. Украинский вопросъ в освещеніи «Конспекта X» исполнительного бюро совета «Национального союза новаго поколѣнія въ Бѣлградѣ» / А. Чигирин. – Парижъ: Меч, 1937. – 43 с.
32. Чикаленко Є. Спогади (1861-1907) / Чикаленко Є. – Нью-Йорк.:Українська Вільна Академія наук у США, 1955. – 512 с.
33. Яковлев А. Предмѣстья города Киева: Приорка, Куреневка, Сырец / Яковлев А. И. // Известия Киевской Городской Думы. – К.: 1914. – № 1. – С. 52–56.
34. Яковлев А. И. Право города Киева на земли, занятые сооружениями бывшей киевской крепости и ее эспланадой / Яковлев А. И. // Киевские городские известия – К.: 1916. – № 5–6. – С. 13.
35. Яковлев А. И. К вопросу о праве города на земли, находящиеся в его черте и ни за кем не числящиеся по актам укрепления / Яковлев А. И. // Известия Киевской городской думы. – К.: 1916. – № 6.
36. Яковлев А. И. Предмѣстья г.Киева: Куреневка, Преорка, Сырец / Яковлев А. И. // Известия Киевской Городской Думы. – К.: 1916. – № 6.
37. Яковлев А. И. Права г. Киева на земли, занятые сооружениями бывшей киевской крепости / Яковлев А. И. // Известия Киевской Городской Думы. – К.: 1916. – № 8.
38. Яковлів А. Листи з України / Яковлів А. // «Воля». Т. 4. Ч. 10. – Відень: 1920. – С. 486–489.
39. Яковлів А. Голандці на Україні / Яковлів А. // «Воля». – Відень: 1921. – Т. 2, ч. 2. – С. 55–57.
40. Яковлів А. Бельгія і Україна / Яковлів А. // «Трибуна України». – Варшава: квітень-червень 1923 р. – С. 26–32.
41. Яковлів А. Українське село після революції / Яковлів А. // «Триzub». – Париж: 21 лютого 1926. – С. 9–14.
42. Яковлів А. Український науковий з'їзд / Яковлів А. // «Триzub». – Париж, 2 травня 1926. – С. 22.
43. Яковлів А. Із діяльності Української Академії Наук / Яковлів А. // «Триzub». – Париж: 1926, 23 травня. – С. 16–20.
44. Яковлів А. Чигиринський замок / А. Яковлів // «Триzub». – Париж: 1927. – № 35. – С. 3–7.
45. Яковлів А. До питання про легальність уряду УНР / А. Яковлів // «Триzub» – Париж: 1928. – Ч. 43 (149). 4 листопада. – С. 5–15.
46. Яковлів А. Харківський процес. Співки Визволення України / А. Яковлів // «Триzub». – Париж: 1930. – Ч. 34. – 14 вересня. – С. 2–7.
47. Яковлів А. Охорона прав національних меншостей в Лізі Націй / А. Яковлів // «Триzub». – Париж, 1931. – Ч. 8 (266). – 22 лютого. – С. 2–7.
48. Лозинський М. Охорона національних меншостей міжнародному праві / Лозинський М. // Ювілейний збірник в честь професора Станіслава Дністрянського, піднесений ювілярові з приводу його 25-літнього ювілею наукової діяльності професорами факультету права і суспільних наук УВУ в Празі. – Прага: Друж Державної Друкарні у Празі, 1923. – С. 89–104.
49. Яковлів А. Всеукраїнський Національний Конгрес 1917 року / А. Яковлів // Триzub. – Париж.: 1937. – № 17/18. – С. 3–10.

50. Яковлів А. Останні дні життя, смерть і похорон блаженної пам'яті академіка, професора д-ра Степана Смаль-Стоцького // Тризуб. – Париж, 11 вересня 1938 р. – С. 5-9.
51. Яковлів А. З діяльності Української Могиллянсько-Мазепинської Академії Наук // Тризуб. – Париж, 9 квітня 1939 р. – С. 9-11.
52. Яковлів А. Страйк / Яковлів А. // «Молодняк. Читанка-дикламатор» під ред. Д. Бедзика. – Д.В.У, 1926. – С. 403-405.
53. Яковлів А. Україна в географії Бусенгольта, р. 1677-1682 / А. Яковлів // Український тиждень. – Прага: 1938. – Ч. 15. – С. 2-3.
54. Яковлів А. Римське право в судах України XVII в. / А. Яковлів // Україна. – 1950. – Ч. 3. – С. 158-162.
55. Яковлів А. Добування селітри в Україні в XVII-XVIII ст. // «Україна»: українознавство і французьке культурне життя. – Париж: 1952. – Ч. 5. – С. 322-324.
56. Яковлів А. Універсал гетьмана Пилипа Орлика 1713 року // «Україна»: українознавство і французьке культурне життя. – Париж: 1952. – Ч. 7. – С. 532-535.
57. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 21 – 23 січня. – С. 3.
58. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 22 – 24 січня. – С. 3.
59. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 25. – 27 січня. – С. 3.
60. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 26. – 28 січня. – С. 3.
61. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 27. – 29 січня. – С. 3.
62. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 28. – 30 січня. – С. 3.
63. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 29. – 31 січня. – С. 3.
64. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 32. – 3 лютого. – С. 3.
65. Яковлів А. Незабутні дні відновлення державної самостійності України (Уривки з моїх «Споминів») / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 33. – 4 лютого. – С. 3.
66. Яковлів А. На дипломатичній службі України (Уривки з моїх «Споминів» за 1918-1919 рр.) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 82. – 8 квітня. – С. 2.
67. Яковлів А. На дипломатичній службі України (Уривки з моїх «Споминів» за 1918-1919 рр.) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 83. – 9 квітня. – С. 2.
68. Яковлів А. На дипломатичній службі України (Уривки з моїх «Споминів» за 1918-1919 рр.) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 84. – 10 квітня. – С. 2.
69. Яковлів А. На дипломатичній службі України (Уривки з моїх «Споминів» за 1918-1919 рр.) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 85. – 11 квітня. – С. 2.
70. Яковлів А. На дипломатичній службі України (Уривки з моїх «Споминів» за 1918-1919 рр.) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 86. – 14 квітня. – С. 2.
71. Яковлів А. На дипломатичній службі України (Уривки з моїх «Споминів» за 1918-1919 рр.) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 87. – 15 квітня. – С. 2, 4.
72. Яковлів А. На 300-ліття договору Хмельницького з Москвою (27 березня – 6 квітня 1654-1954) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1954. – № 74. – 16 квітня. – С. 2.
73. Яковлів А. На 300-ліття договору Хмельницького з Москвою (27 березня – 6 квітня 1654-1954) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1954. – № 74. – 17 квітня. – С. 2.
74. Яковлів А. На 300-ліття договору Хмельницького з Москвою (27 березня – 6 квітня 1654-1954) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1954. – № 74. – 20 квітня. – С. 2, 6.
75. Яковлів А. Високоповажаний Пане Редакторе! / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1953. – № 22. – 24 січня. – С. 3.
76. Яковлів А. Співець молодій Україні (Додаток до статті В. Дорошенка) / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1954. – № 144. – 29 липня. – С. 3.
77. Яковлів А. Як Українська ССР стала членом ООН / А. Яковлів // Свобода. – Джерсі-Сіті: 1954. – № 82. – 30 квітня. – С. 2, 5.
78. Яковлів А. Чигирин колись і тепер / А. Яковлів // «Календар» Свободи» на 1955 рік. – Джерсі-Сіті: Видання Українського Народного Союзу, 1954. – С. 44-49.

Петрик А.Н.

Херсонский государственный университет

ПУБЛИЦИСТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ИНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО НАСЛЕДИЯ А. ЯКОВЛИВА

Аннотация

В статье рассматривается публицистический аспект интеллектуального наследия А. Яковлива. Определены основные труды которые освещают данный сегмент наследия учёного. Выделены основные этапы творческой трансформации А. Яковлива – публициста. Отображено сотрудничество А. Яковлива с украинскими и зарубежными изданиями.

Ключевые слова: Андрей Яковлив, публицист, наследие, эмиграция.

Petryk A.M

Kherson State University

JOURNALISTIC ASPECT OF THE INTELLECTUAL HERITAGE OF A. JAKOVLIV

Summary

The publicism aspect of intellectual work of A. Yakovliva is examined in the article. Certainly basic works that light up this segment of inheritance of scientist. The basic stages of creative transformation of A. Yakovliv – publicist are selected. Represented the collaboration of A. Yakovliv with ukrainian and oversea editions.

Keywords: Andriy Yakovliv, publicist, inheritance, emigration.